

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

BUXGALTERIYA HISOBI

FAN BO'YICHA

SILLABUS

Kunduzgi va kechki ta'lim shakli uchun

Bilim sohasi:	400 000	– Biznes, boshqaruv va huquq
	1000000	– Xizmatlar
Ta'lim sohasi:	410 000	– Biznes va boshqaruv
	1010000	–Xizmat ko'rsatish sohasi
Ta'lim		
yo'nalishi:	60411200	- Menejment(tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

Samarqand – 2024

Modul/FAN SILLABUSI
Buxgalteriya hisobi va menejment fakulteti
604112001 - Menejment (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
Kechki va ikkinchi ta'lim bo'limi

Fan nomi:	Biznesda buxgalteriya hisobi
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	
Yil:	2024-2025 o'quv yili
Semestr:	6
Ta'lim shakli:	Kunduzgi, kechki
Mashg'ulotlar shakli va semestrda ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	44
Amaliy mashg'ulotlar	46
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori:	6 ECTS
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarda buxgalteriya hisobining ob'ektlari, ya'ni xujalik mablaglari va ularning kelib chikish manbalari, ularning xujalik yuritish jarayonidagi xarakati, xujalik muomalalarini xisobga olish, ularni hujjatlashtirish va umumlashtirish, korxona (tashkilot, muassasa)larning mulkiy, moliyaviy faoliyati va ular tugrisidagi tulik-ishonarli ma'lumotlarni shakllantirish xamda takdim etish, buxgalteriya hisobini tashkil kilish, uning me'yoriy xukukiy asoslari buyicha yunalish profiliga mos bilim, ko'nikma va malaka shakllantirishdir..
Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1	"Iqtisodiyot nazariyasi" fani
2	"Boshqaruv hisobi" fani
3	"Buxgalteriya hisobi nazariyasi" fani

Ta'lim natijalari (TN)	
TN1	Buxgalteriya hisobiga doir asosiy tushunchalarga ega bo'lish;
TN2	Buxgalteriya operatsiyalar haqida dastlabki ma'lumotlarni bilishi;
TN3	Buxgalteriya hisobida hujjatlar aylanuvini tushunib olish
TN4	Buxgalteriya hisobiga doir nazariy va amaliy bilimlarga ega bo'lish

TN5	Invetarizatsiya, asosiy vositalar hisobi, nomoddiy aktivlar hisobi, TMZ hisobi va tayor mahsulotlar hisobini bilishi va ulardan foydalana olishi	
TN6	Investitsiya hisobini o'rganish	
TN7	Moliyaviy natijalarni shakllantirishda hisobotlarni tuzish bo'yicha ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak	
Fan mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		Ajratilgan (soat)
M1	"Buxgalteriya hisobi" faniga kirish	2
M2	Buxgalteriya balansi.	2
M3	Xo'jalik operatsiyalari va ikki yoqlama yozuv.	4
M4	Biznes jarayonlari va ularni hisobga olish.	2
M5	Hujjatlashtirish va inventarizatsiya.	2
M6	Buxgalteriya hisobining registrlari va shakllari.	2
M7	Pul mablag'lari va valyuta operatsiyalari hisobi	2
M8	Mehnat va ish haqi hisobi	4
M9	Tovar-moddiy xaziralar hisobi	2
M10	Investitsiyalar hisobi	2
M11	Asosiy vositalar hisobi	4
M12	Nomoddiy aktivlar hisobi	2
M13	Boshqaruv hisobini tashkil qilish	2
M14	Moddiy, mehnat haqi va ustama harajatlar hisobi	2
M15	Tayyor mahsulot va uning sotilishini hisobga olish	2
M16	Xususiy kapital hisobi	2
M17	Majburiyatlar hisobi	2
M18	Moliyaviy natijalar hisobi	2
M19	Moliyaviy hisobotlarni tuzish va taqdim etish	2
Jami soat		44
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)		Ajratilgan (soat)
A1	"Buxgalteriya hisobi" faniga kirish.	2
A2	Buxgalteriya balansi.	4
A3	Xo'jalik operatsiyalari va ikki yoqlama yozuv.	4
A4	Biznes jarayonlari va ularni hisobga olish.	2
A5	Hujjatlashtirish va inventarizatsiya.	2
A6	Buxgalteriya hisobining registrlari va shakllari.	2
A7	Pul mablag'lari va valyuta operatsiyalari hisobi	2
A8	Mehnat va ish haqi hisobi	4
A9	Tovar-moddiy xaziralar hisobi	2

A10	Investitsiyalar hisobi	2
A11	Asosiy vositalar hisobi	4
A12	Nomoddiy aktivlar hisobi	2
A13	Boshqaruv hisobini tashkil qilish	2
A14	Moddiy, mehnat haqi va ustama harajatlar hisobi	2
A15	Tayyor mahsulot va uning sotilishini hisobga olish	2
A16	Xususiy kapital hisobi	2
A17	Majburiyatlar hisobi	2
A18	Moliyaviy natijalar hisobi	2
A19	Moliyaviy hisobotlarni tuzish va taqdim etish	2
JAMI IV-SEMESTR		46
Mustaqil ta'lim (MT)		
Mustakil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:		
1. Moliyaviy va boshqaruv hisobi fanining predmeta, tadqiqot usullari.		
2. Xo'jalik muomalalari ta'sirida balansda sodir bo'ladigan o'zgarishlar.		
3. Buxgalteriya hisobi schotlaridagi ikkiyoqlama yozuv va uning asoslanishi.		
4. Ta'minot, ishlab chiqarish va sotish jarayonlarining hisobi.		
5. Xujjatlar aylanishi va xujjatlar turkumlanishi.		
6. Inventarizatsiya uo'tkazish va natijasini rasmiylashtirish tartibi.		
7. Buxgalteriya hisobining informatsion texnologiyalarga asoslangan shakli.		
8. Naqd pulsiz hisoblashish shakllari va ularni buxgalteriyadagi hisobi.		
9. Ishchi va xizmatchilardan daromad solig'ini ushlash hisobi.		
10. Material qiymatliklarni ombordagi hisobi va materiallar harakati to'g'risidagi hisobot.		
11. Qimmatli qog'ozlar va u bilan bog'lik bo'lgan muomalalar hisobi.		
12. Asosiy vositalarni hisobdan chiqarish hisobi.		
13. Nomoddiy aktivlarga amortizatsiya hisoblash usullari.		
14. Jarayonli, buyurtmali, bosqichli tannarx xisoblash usullari.		
15. Korxonalarda qisqa va uzoq muddatli majburiyatlar hisobi.		
16. Tayyor maxsulot (bajarilgan ishlar va kursatilgan xizmat)larni hisobga olish.		
17. Qo'shilgan kapitalning tarkibi va uning hisobi.		
18. Davr xarajatlarining hisobi.		
19. Moliyaviy hisobotni tuzish hamda taqdim qilish tartibi.		
20. Boshqaruv hisobi tizimida xisob siyosati.		
21. Boshqaruv hisobining ta'minot faoliyati.		
22. Boshqaruv hisobining ishlab chikarish faoliyati.		
23. Boshqaruv hisobining sotish faoliyati.		
24. Tashkiliy faoliyatda boshqaruv hisobi.		
25. Boshqaruv hisobida korxona faoliyatini budjetlashtirish.		
26. Transfert bahoni shakllantirish.		

27. Korxonaning segmentar hisoboti	
Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.	
Asosiy adabiyotlar	
1	S.N. Tashnazarov. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari: Oliy o'quv yurtlari magistratura mutaxassisliklari uchun darslik.- Toshkent: "IQTISOD MOLIYA", 2019. — 584-b. https://www.academia.edu
2	2. Urazov K.B. Buxgalteriya hisobi nazariyasi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarga asoslangan ko'rgazmali ma'ruzalar kursi. – Samarqand, SamISI, 2018
3	Urazov K.B. Moliyaviy hisob va hisobot. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarga asoslangan ko'rgazmali ma'ruzalar kursi, 1-qism. – Samarqand, SamISI, 2019
4	B.A. Hasanov, A.A. Xashimov.Boshqaruv hisobi: Darslik / - Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti, 2005. -260 b
Qo'shimcha adabiyotlar	
1	3.04.2016 yildagi O'RQ-404-son "Buxgalteriya hisobi to'g'risida" gi O'zbekiston Respublikasining Qonuni
2	24.02.2020 yildagi PQ-4611-son "Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori
3	11.09.2023 yildagi PF-158-son "O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni
4	Buxgalteriya hisobining milliy standartlari. 1998-2013 yillar
Axborot manbaalari	
1	https://prezident.uz — O'zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy sayti.
2	https://www.lex.uz — O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi rasmiy sayti
3	https://www.mf.uz — O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi rasmiy sayti
4	https://www.deloitte.com - Deloitte&Touche auditorlik tashkiloti rasmiy sayti.
5	https://www.pwc.com - Pricewaterhouse *Coopers auditorlik tashkiloti rasmiy sayti.
6	https://www.kpmg.com — KPMG auditorlik tashkiloti rasmiy sayti.
7	https://www.ey.com — Ernst & Young auditorlik tashkiloti rasmiy sayti.
8	www.accountancyage.com - buxgalteriya hisobi yangiliklari sayti
9	www.accountingtoday.com/-buxgalteriya hisobi bo'yicha sunggi yangiliklar sayti
10	www.accaglobal.com/ - ASSA xalqaro buxgalterlar tashkiloti rasmiy sayti
11	https://artlandsresources.com
12	https://ahmadlathani.files.wordpress.com

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim daragasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- Fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- Fan bo'yicha mavzu materiallarning nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- Fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- Berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- Konspektni puxta tayorlagan bo'lsa;
- Mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- Fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- Tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim daragasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- Fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- Fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- Fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- Fan bo'yicha konspektini puxta shakillantirgan bo'lsa;
- Fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bagargan bo'lsa;
- Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;

c) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- Fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmas;
- Bayon qilish ravon bo'lmasa;
- Fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- Fan bo'yicha matn puxta shakillantirilmagan bo'lsa.

d) Quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- Fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayo'rgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- Fan bo'yicha mashg'ulotlarga xech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- Fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;

- Fan bo'yicha matnda jiddiy hato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- Fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- Fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.
0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho, 70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

Fan o'g'ituvchisi haqida ma'lumot

Muallif:	Eshpulatova Zaynab Baratovna, Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
E-mail:	zaynbesp@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand iqtisodiyot va servis instituti "Buxgalteriya hisobi" kafedrası
Taqrizchilar:	Tashnazarov Samiddin Nizamovich — SamISI, "Buxgalteriya hisobi" kafedrası mudiri, professor., i.f.d. A.I.Aliqulov - SamDVMChBU, "Iqtisodiyot" fakultet dekani., professor., i.f.d

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 29 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ 8-02-04/8)

Mazkur Sillabus "Buxgalteriya hisobi" kafedrasining 2024 yil 28 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv uslubiy boshqarma boshlig'i

Fakultet dekani

Kafedra mudiri

Tuzuvchi

I.Shodmonov

J.Ablov

S.Tashnazarov

Z.Eshpulatova

